

FOTOWANDELZOEKTOCHT 2023 FORTEN & VESTEN 5,5 km

Na de eerste fotowandelzoektocht die zich toespitste op het Diestse stadscentrum en begijnhoven en middeleeuwse straatjes bezocht, en de tweede fotowandelzoektocht die de groene natuur van het Warandepark en het Webbekoms Broek onder de loep nam, gaan we met deze derde editie een iets avontuurlijker pad op en onderzoeken we vesten, poorten en forten.

Onderstaande tekst geeft je de beschrijving van de wandeling. Samen met de kaart zou je dus makkelijk je weg moeten vinden. Op de wandeling kom je ook een interessant café tegen om de dorst te lessen. Niets houdt je tegen om de wandeling verschillende keren te doen, zeker als je niet alle foto's zou gevonden hebben. Je hebt tijd tot en met 1 juni 2023.

Wat moet je doen?

- Zoek alle 24 foto's en plaats deze in de juiste volgorde waarin je ze tijdens de wandeling tegenkomt. Indien de route je meerdere keren langs een punt leidt waar een foto genomen is, dan noteer je de foto steeds bij je eerste passage
- Mail ons de juiste volgorde op obad@telenet.be **ten laatste op 1 juni 2023**
- Beantwoord ook de **schiftingsvraag** : op 22 februari speelden we met twee personen een wedstrijd pietjesbak volgens de spelregels op cafespellen.be/spelinfo-pietjesbak. We begonnen met elk negen streepjes. We hadden uiteindelijk 11 rondes nodig om een winnaar te hebben, er werd in de wedstrijd slechts één keer soixante-neuf gegooid. Wat was het totaal aantal punten dat we samen gooiden?
- We aanvaarden slechts één antwoord per deelnemer. Indien iemand meer dan één antwoord instuurt, dan geldt alleen het eerste antwoord als definitief antwoord

Prijzen

- Deelname aan de fotowandelzoektocht is **gratis**, maar gereserveerd voor O.B.A.D.-leden en hun huisgenoten en/of partners
- We verdelen echter wel enkele mooie prijzen onder de winnaars! Er zijn **verschillende grotere en kleine bierpakketten** te winnen. De hoofdprijs is een **serieuzer bierpakket ter waarde van 50 euro**.

De wandeling :

Deze wandeling neemt je mee langs enkele indrukwekkende overblijfselen uit het verleden van Diest. Omdat sommige gebouwen wat verscholen liggen, is deze wandeling iets avontuurlijker. Zorg dus voor stevig schoeisel met een goede antislipzool want de padjes kunnen wat glibberig zijn, vooral na regenweer. Probeer niet in het water te vallen en als je dat toch zou doen, tracht dan te drijven naar een plek waar je veilig weer aan land kan geraken. Onze verzekering dekt eventuele schade die je oploopt tijdens een activiteit, maar om hiervan te kunnen genieten, moet je wel nog in leven zijn. 😊

Diest is al sinds de Middeleeuwen een versterkte stad, oorspronkelijk met aarden wallen, stadspoorten en verdedigingstorens. Vanaf 1835 begon men deze omwallingen uit te breiden om de stad te beschermen tegen mogelijke aanvallen van de Nederlanders. Zo werd Diest de "schildwacht aan de Demer". Vandaag zijn er nog heel wat overblijfselen te zien van deze vesten of vestingen, vaak pittoresk overwoekerd door de natuur. In dit document geven we alleen informatie over de gebouwen die we zien tijdens de wandeling. Wil je meer weten, ook over de andere gebouwen zoals de Citadel, spring dan even binnen bij Toerisme Diest.

Start: de kleine parking langs de Omer Vanaudenhovelaan, tegenover het Begijnhof ter hoogte van het brugje aan Gasthof 1618. Indien deze parking volzet is, kan je parkeren aan de Halve Maan.

Neem het wandelpad net voorbij de inrit van de parking naar omhoog en ga boven op de stadswallen (ook wel de "forten" genoemd) linksaf; volg de bordjes van de Vestenwandeling naar de Petrolpoort, in de richting van wandelknooppunt 97.

*De **Petrolpoort** is een vijf meter lange bomvrije tunnel die onder de aarden stadswal doorloopt en is de oorspronkelijke toegangspoort tot het Boerenkrijgplein. De tunnel en opslagruimtes deden eerst dienst als kruitmagazijn, maar later werd er de petroleum opgeslagen die gebruikt werd voor de eerste stadsverlichting, vandaar de naam 'Petrolpoort'.*

Neem bij het metalen kunstwerk dat de Demer voorstelt de trapjes rechts naar beneden, naar het Boerenkrijgplein. Ga vlak naast het water naar beneden, ga door een van de twee hekken, dan rechtsaf en klim de berm van het Boerenkrijgplein op. Wandel over de berm rond het hele plein en bewonder de twee grote zitkanonnen. Ga bij het tweede kanon de trapjes af en loop vervolgens onder de houtwalpoort door tot bij de Petrolpoort. Ga voor de Petrolpoort links het trapje op, beklim dan de trap die je daarstraks afgedaald bent tot je weer bij de ijzeren Demer bent en vervolg de Vestenwandeling naar rechts.

*Het **Boerenkrijgplein** is een ravelijn, een drie- of vijfhoekig buitenwerk van de vesting. Het dankt zijn naam aan gebeurtenissen in 1798 toen Diest vier dagen lang bezet werd door 4000 gewapende boeren in opstand tegen de Franse bezetters. Toen de Fransen de stad belegerden, bouwden de boeren een noodbrug op deze plek waarlangs ze 's nachts Diest konden verlaten en vluchten naar Hasselt. Daar werden ze helaas toch nog in de pan gehakt...*

Ga ter hoogte van de Saspoort rechts de trapjes af naar de Grote Steunbeer. Ga bij knooppunt 97 linksaf het trapje af en steek over richting knooppunt 98. Pas aan de overkant zie je weer het bordje van de Vestenwandeling; blijf dit volgen. Let wel goed op als je via de Saspoortbrug de Demer oversteekt, want daar vind je een sterk staaltje van Diestse veiligheid: er zit namelijk een groot rond gat in het beton waar iemand met kleine voeten pijnlijk zou kunnen intrappen!

*Via het sluizencomplex van de **Saspoort** stroomde vroeger de Demer Diest binnen. Door de sluizen te sluiten, kon men binnen de 48 uur alle toegangswegen en voorterreinen van de stad onder water zetten om vijandige troepen tegen te houden. Het was de enige waaiersluis die ooit in België werd gebouwd: een 19de-eeuws ontwerp van de Nederlandse officier Jan Blanken, waarbij de sluisdeuren onderling verbonden waren door ondergrondse kanaaltjes en konden draaien als een waaier, zodat de sluis ook tegen de stroming in gebruikt kon worden.*

Volg het kleine aarden pad links, nog steeds de Vestenwandeling. Even verderop negeer je het pad links (aangeduid met een gele pijl en een mountainbikeroute): blijf rechtdoor wandelen, over de Schaffense Poort. Even verderop, als je rechts beneden de

kazematten ziet opduiken, daal je een steile helling af langs een slappe koord. Beneden aan de helling ga je rechts en daar vind je de voorkant van kazemat De Leuvenaar. Kijk hier even rond, keer terug en volg het smalle pad aan de andere kant van de steile helling, langs de waterkant naar de achterkant van De Leuvenaar. Hier kan je door de donkere gang tot aan de poort, waar je door de vleermuizen de binnenkant van het bouwwerk kan zien. Keer (uiteraard) terug uit de gang. Aan de overkant van het water zie je, verscholen tussen het groen, het broertje van De Leuvenaar: kazemat De Antwerpenaar.

Kazematten De Leuvenaar en De Antwerpenaar

Aan de noordkant van Diest, waar men verwachtte dat de Nederlanders zouden kunnen binnenvallen, bevond zich het grootste verdedigingssysteem. Tussen de Zwarte Beek en de Demer stond de buitenste wal, met kazemat De Leuvenaar als uitbouw voor flankeringsvuur. Aan de overkant van de Demer was de binnenste wal, verdedigd door kazemat De Antwerpenaar die helaas deels afgebroken werd bij de omleidingswerken voor de Demer.

Vroeger kon je via een brug over de Demer van de ene naar de andere kazemat lopen en vervolgens via een tweede brug over de Zwarte Beek naar Fort Leopold.

Wandel terug langs het water naar de steile helling en klim weer omhoog. Neem hetzelfde pad terug, maar bij de eerste splitsing ga je rechtsaf. Op het kasseipad ga je weer rechts, de brug over en vervolgens onder de Schaffense Poort door.

*De imposante **Schaffense Poort** was ooit de drukste toegangspoort tot de stad. Ze bestaat uit twee lange tunnels door de dubbele stadswal, vroeger verbonden door een ophaalbrug. De tunnels zijn afgesloten met zware eikenhouten poorten die met ijzer beslagen zijn. De kamers aan weerszijden van de tunnels waren lokalen voor de officieren en soldaten die van wacht waren. De laatste tunnel geeft uit op een rechthoekige binnenkoer met overwelfde kanonkelders en schietspleten van waaruit men de noordelijke wallen kon verdedigen.*

Ga rechts op de Omer Vanaudenhovelaan en na een paar meter via de trapjes rechts omhoog, terug de wallen op. Volg bovenaan de Vestenwandeling naar links. Ga bij knooppunt 424 rechtdoor naar beneden. Kijk even naar rechts: daar ligt kazemat De Antwerpenaar verscholen. Je kan naar beneden glijden om een kijkje te gaan nemen, maar veel is daar niet te zien. Aan de overkant van het water zie je De Leuvenaar waar je daarnet was.

Ga verder door Park Jan Heylen en steek op het einde de Antwerpsestraat over. Ga rechtsaf over de regenboog-voetgangersbrug, de Demer over. Op het einde van het groene hek, aan de wegenwerken, ga je rechts naar de Antwerpsestraat. Volg deze naar links, ga rechtdoor aan de lichten en over de spoorwegbrug naar het grote kruispunt met verkeerslichten. Steek voorzichtig over en volg min of meer rechtdoor het baantje naar boven richting Fort Leopold. Daar kan je door de poort dit imposante fort bewonderen. Als je geluk hebt, word je hier ook blij begroet door een kolonie staartmeesjes die zich in de bomen rond het fort gevestigd hebben.

*Op de Lazarijberg bouwde men het torenvormige **Fort Leopold** als buffer tegen een vijandelijke aanval vanuit de richting van de Kempen. Vanop de heuvel kon men de omgeving observeren, eventuele aanvallers onder vuur nemen en ook de wegen vanuit Schaffen en Turnhout bewaken. Bovendien was er visueel contact tussen Fort Leopold en de Citadel om de operaties te coördineren. Tijdens de Eerste Wereldoorlog gebruikten de Duitsers het fort als opslagruimte en logement. Tussen de oorlogen was er een champignonkwekerij, waarna het in de Tweede Wereldoorlog opnieuw ingepalmd werd door de Duitsers. Tegenwoordig is het een beschermd monument (pas sinds 1996!) en een overwinteringsplaats voor vleermuizen.*

Keer de poort van het fort de rug toe en volg het pad links omhoog. Klim verder langs de bamboe-reling en volg de houten omheining over de daken van het fort. Je komt uit op een groter pad: ga daar linksaf. Op de grote baan draai je weer linksaf, je bevindt je nu aan de achterkant van het station. Steek over via het zebrapad en ga via de voetgangersbrug naar de voorkant van het station.

Om de werken aan het stationsplein te omzeilen, ga je via Spoor 1 naar de andere kant van het stationsgebouw, voorbij de fietsenstalling, dan naar rechts en tot aan het groene hek dat je nog kent van daarstraks. Ga voor het groene hek rechts, neem opnieuw de regenboogbrug en ga dan rechtdoor langs de Antwerpsestraat tot aan het monument van de Weerstand voorbij de rotonde. Steek naar links over via het zebrapad. Wandel voorbij het scholencomplex tot je aan café The Kilt komt, een ideaal plekje om even te verpozen.

*De gezellige **Ierse pub The Kilt** langs de Antwerpsestraat biedt, naast de obligate Guinness en cider, een mooie lijst aan speciaalbieren. Je vindt er klassiekers, een selectie trappisten en oude geuze, steeds enkele bieren van Het Nest en Lupulus, een reeks andere speciaalbieren zoals Malheur, Paix Dieu, Hercule of LeFort, en natuurlijk Diesterse bier van Loterbol, Buvens of Bierferm.*

Neem het straatje naast The Kilt, dat is de Ferdinand Allenstraat. Je komt aan een rond pleintje, waar je de tweede straat schuin naar links neemt (dus niet helemaal links in de Oude Tramweg). Ga links het brugje over en dan meteen weer links door het bosje, over het vlonderpad over de Demer tot aan de Ezeldijk.

*De **Ezeldijkmolen** uit 1553 was vroeger eigendom van de Nassau's en staat op een aftakking van de Demer. De naam komt van de ezels die vroeger over de dijk liepen en de bootjes op de Demer voorttrokken waarin vooral schors aangevoerd werd voor de fabricatie van looizuur voor de leerbewerking. Na de Tweede Wereldoorlog gebruikte men de molen als sluis om het debiet van het water te regelen.*

Sla rechtsaf in de Schaffensestraat en neem de tweede links in de Bogaardenstraat. Ga rechtsaf bij de pijl naar de ingang van Woonzorgcampus Ezeldijk om uit te komen in de Fonteingang. Sla linksaf in de Begijnenstraat en ga via de grote poort binnen in het Begijnhof.

*Het prachtige **Begijnhof van Diest** werd gesticht in de 13de eeuw en vanaf 1550 heraangelegd rond de Sint-Catharinakerk, met uitbreidingen tot in de 17de eeuw. Vanaf de 19de eeuw kwamen er steeds meer particulieren wonen in de huisjes van het Begijnhof; de laatste twee begijntjes vertrokken in 1926. Begijnen waren alleenstaande vrouwen die leefden in een soort vrije lekengemeenschap binnen de Rooms-katholieke Kerk.*

Ga voor de Begijnhofkerk naar links en draai naar rechts rond de kerk, langs de begijnenbeeldjes. Verlaat het Begijnhof via het poortje rechtdoor aan de Begijnhofschoor en volg het pad naar het brugje over de Begijnebeek. Steek het brugje over; aan de overkant van de Omer Vanaudenhovelaan ben je weer aan het beginpunt van de wandeling.